

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimi

Omavalvonnan havainnot ja toimenpiteet

Jakso 1-12/2025

Pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 16 §:n tarkoittamaan omavalvontavelvoitteeseen ja Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvontaohjelmaan perustuva seurantaraportti.

3.3.2026
TKIO/ Yhteiset palvelut

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-12/2025

Jakso	1-12/2025	Sivu	2
Koostanut	TKIO/ YP	Kooste (pvm.)	3.3.2026
JORY (pvm.)	12.3.2026		

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Tässä asiakirjassa riskiruuulla tarkoitetaan pinta-alaltaan yhden neliökilometrin suuruisia ruutuja, joille on määritetty riskiluokat 1-4. Näitä riskiruutuja on Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimialueella noin 46 000 kpl. Riskiruuun riskiluokka sekä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ja pelastustoimen palvelutasopäätös määrittävät muun muassa sen, kuinka nopeasti eri riskiluokkiin kuuluvat riskiruuut on tavoitettava pelastustoimen kiireellisissä lakisääteisissä tehtävissä.

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusaikavaatimukset ja riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat koko pelastustoimialuetta tarkasteltaessa hyvin. Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 6 minuutissa, tavoite ≥ 50 %): 79,3 %, (1-12/2024 toteuma 72,1 %) - Riskiluokka 2 (tavoitettava 10 minuutissa, tavoite ≥ 50 %): 86,7 %, (1-12/2024 toteuma 86,0 %) - Riskiluokka 3 (tavoitettava 20 minuutissa, tavoite ≥ 50 %): 97,7 %, (1-12/2024 toteuma 95,5 %) Tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokkakohtaiset toimintavalmiusajat toteutuivat seuraavasti: - Riskiluokka 1 (tavoitettava 11 minuutissa, tavoite ≥ 50 %): 98,1 %, (1-12/2024 toteuma 93,0 %) - Riskiluokka 2 (tavoitettava 14 minuutissa, tavoite ≥ 50 %): 88,3 %, (1-12/2024 toteuma 88,2 %) - Riskiluokka 3 (tavoitettava 22 minuutissa, tavoite ≥ 50 %): 90,8 %, (1-12/2024 toteuma 90,2 %) Riskiluokista riippumattomat toimintavalmiusajan mediaanit toteutuivat seuraavasti: - Ensimmäisen yksikön mediaani (tavoite $\leq 8:47$ min): 7:56 min (1-12/2024 toteuma 7:48 min) - Tehokkaan pelastustoiminnan alkamisen mediaani (tavoite $\leq 13:23$ min): 11:50 min (1-12/2024 toteuma 11:44 min) - Pelastusjoukkueen mediaani (tavoite $\leq 17:12$ min): 17:21 min (1-12/2024 toteuma 15:43 min)	Toimintavalmiusaikaa on kehitetty tarkastelemalla hälytysvasteiden oikeellisuutta, minimoimalla mahdollisuuksien rajoissa hälytystehtävien lähtöviivettä ja optimoimalla hälytysajoreittejä. Ensimmäisen yksikön ja tehokkaan pelastustoiminnan toimintavalmiusajat ovat vuonna 2025 parantuneet kaikissa mitattavissa riskiluokissa. Pelastusjoukkueen riskiluokista riippumaton toimintavalmiusajan mediaaniaika on kasvanut yli palvelutasopäätöksessä määritetyn enimmäisajan. Ylitys viittaa siihen, että voimavarojen kokoamiseen käytetty aika keskisuurissa ja suurissa tehtävissä on kasvanut tai että onnettomuuskohteet ovat sijainneet tavanomaista kauempana. Tarkempi selvitys osoitti, että taajamien ulkopuolelle (IV-luokan riskialueille) kohdistuneiden joukkueen tehtävien osuus on kasvanut vuodesta 2024 noin 8 % samalla kuin niiden osuus kuntataajamissa on vähentynyt. Mediaaniajan kehityksen syyt on otettu tarkempaan seurantaan.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-12/2025

Havainto	Toimenpide
Pelastustoimialueella on yksittäisiä riskiruutuja, jotka ovat muodostuneet niin sanotuiksi ongelmaruuduiksi pitkään jatkuneiden toimintavalmiusajan ylitysten vuoksi. Ongelmaruutujen määrä väheni vuoden 2025 aikana. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaylityksiin perustuvia ongelmaruutuja oli vuoden 2025 lopun tilanteen mukaan - Riskiluokan 1 riskiruuduissa (yht. 25 kpl) 1 kpl (v. 2024 päättyessä 2 kpl) - Riskiluokan 2 riskiruuduissa (yht. 248 kpl) 1 kpl (v. 2024 päättyessä 3 kpl)	Toimintavalmiuden ongelmaruutujen määrä on vähentynyt merkittävästi. Toimintavalmiusaikapuutteita on pyritty korjaamaan tarkastelemalla hälytysvasteiden oikeellisuutta, minimoimalla hälytystehtävien lähtöviivettä (mahdollisuuksien rajoissa) ja optimoimalla hälytysajoreittejä. Tilannetta pyritään korjaamaan osin myös paloasemahankkeella (Oulun Kaakkurin paloasema, jonka on tarkoitus parantaa toimintavalmiutta Oulussa Oulunsalon alueella ja laajemmin Oulun ja Kempeleen välisellä alueella).
Ensimmäisen pelastusyksikön toimintavalmiusajan toteumissa esiintyi heikentymistä vuoden 2024 aikana. Samalla kasvoi niiden riskiruutujen määrä, joita ei vuositasolla tavoitettu vaaditusti. Toimintavalmiusaikatoteumissa todetut puutteet vähentyivät vuoden 2025 aikana. - Vuonna 2024 todettu toimintavalmiusajan heikentyminen II-luokan riskialueilla kunnissa, joiden alueella ei ole ympärivuorokautisesti päivystävää välittömän lähtövalmiuden paloasemaa, on pysähtynyt. Toimintavalmiusajan toteuma oli em. alueilla vuonna 2025 65,5 %, kun se oli vuonna 2024 59,8 %. - Sellaisia riskiruutuja, joita ei vuositasolla tavoitettu vaaditusti, oli vuonna 2025 17 kpl, kun niitä oli vuotta aiemmin 41 kpl. Puutteet ovat vähentyneet merkittävästi.	Toteumien heikentyminen nostettiin esille kuukausiraportoinnissa. Heikentymisen osatekijöitä ja tarvittavia toimenpiteitä selvitettiin pelastustoiminnan johtoryhmässä ja yhdessä paloasemien henkilöstön kanssa. Toimenpiteiden osalta keskiössä oli minimoida henkilöstöhälytysjärjestelmän käytötavasta aiheutuvat viiveet ja mahdolliset muut viiveet hälytykseen lähdetessä. Myös onnettomuustietojärjestelmään kirjattavien tietojen oikeellisuutta on korostettu, ettei esimerkiksi kiireettömiä tehtäviä kirjattaisi vahingossa kiireelliseksi. II-luokan riskialueiden toimintavalmiusaikakehitystä seurattiin tehostetusti. Paloasemien toimintaympäristöön perustuvia toimintavalmiusaikavaatimuksia ja muita vaatimuksia kerrattiin henkilöstölle paloasemittain. Toimenpiteisiin sisältyi osin myös kohdennetut toimet sopimushenkilöstön hälytysosasto- ja hälytysaktiivisuuden kehittämiseksi. Lisäksi toimenpiteinä olivat osin hälytykseen lähtöä varmistavat hälytysvasteelliset toimet sekä hälytykseen lähdön tehostettu seuranta (reaaliaikaisesti ja tilastollisesti). Toteumat ovat parantuneet siten, että tehostettua seurantaa voidaan vähentää.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-12/2025

Havainto	Toimenpide
Pelastustoiminnan palveluissa on vakava häiriötilanne Vaalan paloaseman osalta. - Vaalan paloaseman sopimushenkilöstön määrä ei riitä pelastustoiminnan palveluiden tuottamiseen. Valmiutta on tuettu muilta paloasemilta, mutta toimintavalmiusaikavaatimukset ovat ylittyneet pitkistä etäisyyksistä johtuen.	Vaalan paloaseman toimintaa on varmennettu lähimmiltä muilta paloasemilta, mutta pitkät etäisyydet ovat aiheuttaneet toimintavalmiusaikaylityksiä ja kiireellisen avunsaannin viivästymistä. Vaalan paloaseman vaikea tilanne ei ole kehittynyt vuoden 2025 aikana, vaan on seurausta pitemmän aikavälin haasteista. Tilannetta on pyritty korjaamaan monin eri keinoin, kuten lisäämällä päätoimista päivähenkilökuntaa, mutta luotettavaa ja pysyvää ratkaisua ei toistaiseksi ole. Viimeisimpänä valmiutta korjaavana toimenpiteenä on aloitettu Vaalan aseman osa-aikainen miehitys Oulun seudun päivystävien paloasemien toimesta (kahden henkilön päivystys päivisin, kun alueen vuorovahvuus sen sallii).
Kiireellisten tehtävien hälytystoiminnassa ei toteudu kaikilta osin toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen minimivahvuus. - Kiireellisiin tehtäviin hälytettävän pelastusmuodostelman minimivahvuus tulisi olla vähintään 4 henkilöä, kun on kyse pelastustoimen lakisääteisestä tehtävästä.	Keskeisimmät alivahvuuden syyt on tunnistettu ja korjaavia/toimintaa ohjaavia toimia on tehty. Alivahvuutta esiintyi vielä vuoden 2025 aikana, mutta määrä on vähentynyt.
Paloasemien ennakoiva suorituskypyn mittaust ja arviointi indikoivat riskejä kiireellisen pelastustoiminnan toteutumisessa (palvelutuotannon varmuus joillain paloasemilla). - Riskit liittyvät pääasiassa paloaseman suorituskypyaatimukset täyttävän henkilöstön määrään, osin hälytysosaston/aktiivisen henkilöstön määrään. - Kohdistuu osaan paloasemista, joiden toiminta perustuu tai tukeutuu sopimushenkilöstön käyttöön. - Tilanne parani vuoden 2025 aikana, mutta ei kokonaan.	Sopimushenkilöstön määrää, henkilöstön hälytysosasto- ja harjoitusaktiivisuutta sekä henkilöstön suorituskypyaatimusten toteutumista on kehitetty muun muassa aiempaa kannustavamalla palokuntasopimuksella (korvasi aiemmat sopimukset 1.1.2025 alkaen). Ennakoivan suorituskypyarvioinnin ja toiminnallisten yksiköiden (yksilö, ryhmä, joukkue) suorituskypyn merkitystä on nostettu esille sisäisessä koulutuksessa, henkilöstöryhmien kanssa käydyissä neuvotteluissa ja henkilöstöinfoissa. Vaativiin tehtäviin liittyviä suorituskypyuutteita on korvattu kalustolla ja menetelmillä, jotka vähentävät fyysiseen suorituskypyyn ja erityisosaamiseen liittyviä tarpeita. Ennakoivan suorituskypyn arviointimalli on uusi ja myös sen kehittämistä on tehty aktiivisesti.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-12/2025

Havainto	Toimenpide
Onnettomuuksien ehkäisyssä valvonta on jäljessä tavoitteestaan. Toteumissa on kuntakohtaisia eroja. - Onnettomuuksien ehkäisyn palveluista valvonta jäi vuoden 2025 kokonaistavoitteesta. Vuoden 2025 toteuma oli 81,8 %, kun se oli vuotta aiemmin 91,0 %. - Pelastustoimelle kuuluva turvallisuusviestintä kiri loppuvuoden 2025 aikana tavoitteeseensa. Toteuma on kuitenkin merkittävästi alle valtakunnan keskiarvon.	Toteumia rasitti muun muassa palvelualueen henkilöstövaje (vaje noin 2,0-2,5 henkilötyövuotta vuoden 2025 aikana). Henkilöstövaje vaikutti sekä kokonaistoteumaan että alueellisiin toteumiin. Onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstöresurssin korjaaminen oli yksi syksyllä 2025 hyväksytyn palvelutasopäätöksen 2026-2029 tavoitteista. Päätöksen mukaan turvallisuusviestintään lisätään yksi päätoiminen virka ja sijaisjärjestelyin hoidettuja virkoja täytetään vakituisesti. Toimenpiteet vuoden 2026 aikana.
Havainto	Toimenpide
Sisäiset riskitekijät: Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen jaksolla 9-12/2025 tapahtui yksi vakava työtapaturma. Vaalan paloaseman toimintakyky on heikko (ks. sivu 4). Vuoden 2025 aikana ei toteutunut muita merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia riskejä. Seurantaa ja arviointia on tehty muun muassa seuraavista näkökulmista: - rahoituksen ja henkilöstön riittävyys - henkilöstöön, kalustoon tai toimitiloihin kohdistuvat merkittävät onnettomuudet, tapaturmat tai vahingot - väärinkäytökset, rikokset - henkilö-/avainhenkilöriskit, tietoturva-/ICT-riskit, ympäristöriskit ja luottamus-/maineriskit. Toimintavalmiusaikavaatimusten toteutuminen on nostettu aluehallintovirastossa valvonta-asiaksi. Toimintavalmiuden puutteet ovat vähentyneet (toteumat niin sanotuissa ongelmariskiruuuissa). Kalajoella heinäkuussa 2025 kolmen nuoren kuolemaan johtaneesta hukkumisonnettomuudesta on saatu onnettomuustutkintakeskuksen ja aluehallintoviraston (LVV) tutkintaraportit.	Pelastustoiminnan yhteydessä tapahtunut työtapaturma on tutkittu poliisin ja työsuojeluviranomaisten toimesta sekä pelastuslaitoksella sisäisesti. Viranomaistutkinta ei johtanut jatkotoimenpiteisiin. Sisäisessä tutkinnassa tehdyistä havainnoista ja suosituksista on tehty koulutusaineisto henkilöstölle. Tutkintaraportit sisältävät myös pelastustoimea koskevia suosituksia. Tutkintaraportit on huomioitu tarpeellisilta osin pelastustoimen valmiuden ja palveluiden kehittämisessä.

Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen omavalvonta

Seurantaraportti jaksolta 1-12/2025

Havainto			Toimenpide
Pohjois-Pohjanmaan pelastustoimen talous toteutui jakson 1-12/2025 osalta hyvin. Talouden toteuma oli -8,8 % suunnitellusta ja alitti talousarvion noin 2,9 miljoonalla eurolla.			

Havainto (työhyvinvoinnista)	Seurantajakso	Vertailujakso (v. 1-12/2024)	Toimenpide
Sairauspoissaoloprosentti	4,4 %	4,5 %	
Henkilöt ilman sairauspoissaoloja	33,1 %	29,4 %	
Lähtövaihtuvuus	5,4 %	5,0 %	